

Dracht

Als we spreken over dracht bedoelen we dat de planten nectar geven en dat de bijen volop bezig zijn deze te verzamelen. Van de verzamelde nectar maken de bijen honing. Het ene jaar is een beter honingjaar dan het andere. De imker probeert zo met zijn volken om te gaan dat ze op het moment dat er dracht is op maximale sterkte zijn en dan volop nectar binnen kunnen halen. Maar wanneer is er dracht en wat stelt die dan voor?

De duur van de dracht

102 Voor nectar en stuifmeel zijn de bijen afhankelijk van de plantenwereld. Of de planten overvloedig voedsel aan de bijen zullen verschaffen hangt van vele factoren af. Grondsoort, bodemgesteldheid, grondwaterstand en de weersomstandigheden. De temperaturen zijn heel bepalend voor de lengte van de bloeitijd. Bij warm weer is de bloei snel voorbij. Bij koud weer duurt de bloei van een plant veel langer. De nectargift is dan echter veel ongunstiger en de bijen vliegen niet. Als het weer verbeterd is de bloei vaak alweer voorbij. Behalve door het weer wordt de duur van de dracht ook nog door een andere factor bepaald. De planten geven nectar en stuifmeel om insecten te lokken die voor hun bestuiving moeten zorgen. Bij de meeste planten wordt vooral in de beginfase van de bloei nectar geproduceerd. Zodra de zaadvorming begint en de bestuiving dus tot stand is gebracht, vermindert de nectarproductie. Dat betekent dat de dracht op één bepaalde plant meestal maar van korte duur is. De bestuiving komt vaak bij de eerste bijenbezoeken al tot stand. De natuur 'weet' hoe grillig het weer kan zijn en daardoor is er altijd een behoorlijke spreiding in de bloeitijd van een bepaalde soort planten. Een straat met lindebomen die opgekweekt zijn uit zaden heeft die natuurlijke spreiding in de bloeitijd. Zo kan de lindedracht wel een week of langer duren. In een straat met bomen die via stekken en enten van dezelfde moederplant gekweekt zijn, is de bloeitijd de bomen exact gelijk en is het profijt voor de bijen van korte duur. Als imker zijn we ons vaak niet zo bewust van de korte duur van een dracht. Het is mooi weer, we zien volop bloemen, de bijen vliegen lekker en de nectar lijkt binnen te stromen.

Plaatselijke omstandigheden

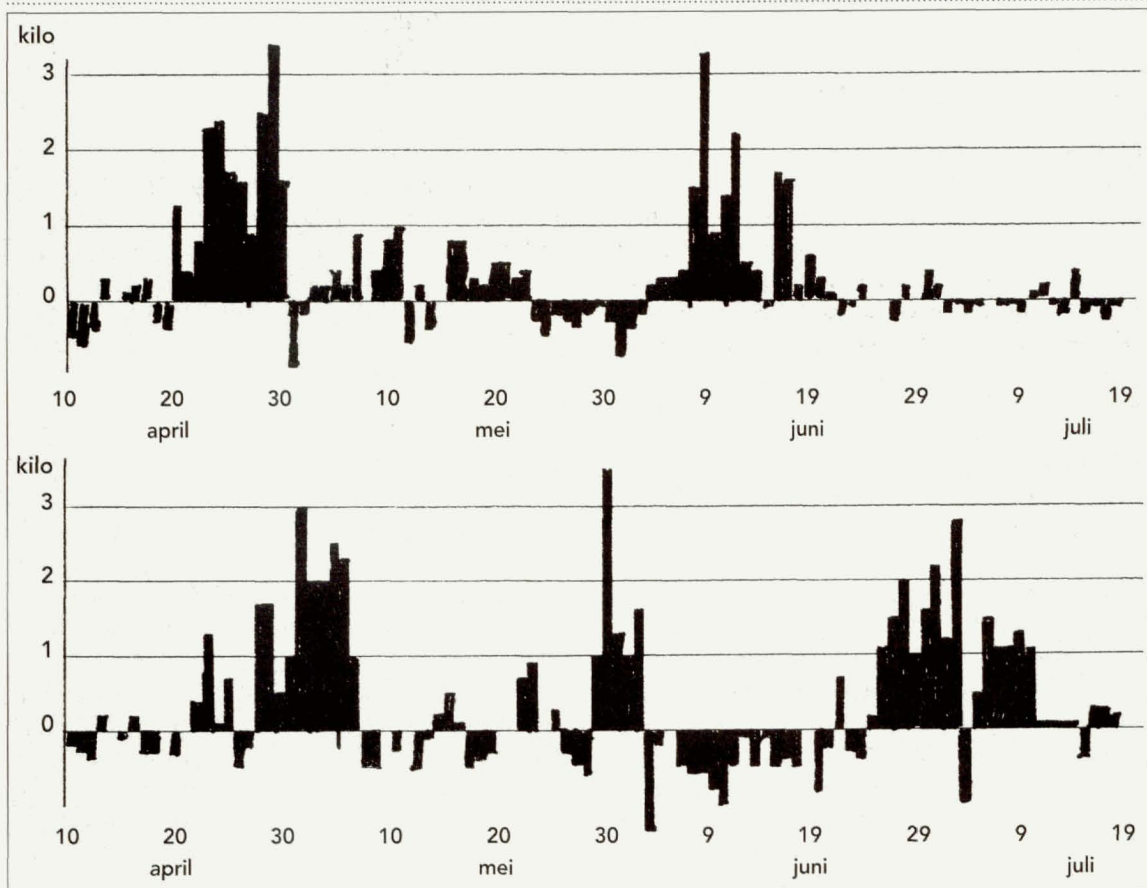
In ons land zijn er veel verschillen in plantenwereld en

grondsoorten. De drachtomstandigheden verschillen dan ook van plaats tot plaats. Als er veel korte drachten in een bepaald gebied na elkaar zijn, lijkt het voor de imker een lange drachtperiode. De imker kan zijn methode hierop instellen. Bij een drachtperiode van een maand kun je reservevolken één of meer keren laten afvliegen op de hoofdvolen. Andere drachtgebieden kennen enkele pieken. Af laten vliegen moet dan gebeuren op precies die één of twee dagen dat er dracht is, anders wordt er wel afgevlogen maar niet geprofiteerd van de dracht. Het is belangrijk voor de bedrijfsmethode van de imker om te weten hoe het met het drachtgebied gesteld is, waarin hij zijn bijen houdt. Een eenvoudige manier om dit te weten te komen is het dagelijks wegen van een bijenvolk. Een goed volk laat meteen zien of er dracht is. Het komt twee tot vier kilo per dag aan. Als ze dat een week volhouden is er aardig wat nectar binnen. Als de imker zijn drachtgebied kent, weet hij wat hij in een bepaalde tijd van zijn volken mag verwachten en wanneer het afgelopen is met de dracht en er geslingerd en gevoerd moet worden.

Bijen op de weegschaal

Al enkele jaren heb ik een bijenvolk op een bascule staan. Van april tot augustus stel ik dagelijks het gewicht vast. Het wegen van het bijenvolk op de weegschaal is altijd weer een spannend gebeuren. Bij het betreden van de bijenhal komt de geur van nectar en stuifmeel me al tegemoet. Er is dracht! Hoeveel hebben ze gehaald? Enkele lessen had ik snel geleerd. 's Morgens vroeg is de kast lichter dan de avond ervoor. Er is 's nachts hard gewerkt aan het indikken. Midden op de dag bereikt de kast het laagste gewicht. Soms wel 2 kilo minder dan in de ochtend. Een kilogram telt 10.000 bijen. Doordat er permanent allerlei veranderingen zijn in het gewicht van het geheel, is met deze eenvoudige weegmethode nooit precies vast te stellen hoeveel bijen er weg zijn. In de loop van de ochtend gaan zowel het indikken als het binnenbrengen van nectar door. Het verschil in gewicht tussen de ochtend en de middag laat alleen maar zien dat er veel bijen aktief zijn. Uit een gewichtsverschil van twee kilo is zo niet af te leiden dat er slechts 20.000 haalbijen op pad zouden zijn.

IMKERPRAKTIJKEN

103

Figuur 1. Grafieken van de dagelijkse gewichtsveranderingen bij een bijenvolk op twee broedkamers en een honingkamer in Udenhout, in 1993 (boven) en 1995 (onder).

De grafieken

Als ik die dagelijkse wegingen in een grafiek uitwerk, krijg ik een bepaald beeld van de dracht. Het interessantste stuk van het jaar vindt u hierbij afgedrukt. De grafiek zegt weinig over de kwaliteit van het bijenvolk omdat de armoede of rijkdom van het gebied en de concurrentie op de nectarbronnen door andere volken onbekend zijn.

De kolommen boven de 0-lijn laten een gewichtstoename zien. De kolommen onder die lijn een gewichtsafname. De som van de dagelijkse gewichtstoename is niet hetgeen er geslingerd wordt. Nectar wordt honing en de bijen eten zelf een deel op. De grafieken laten duidelijk zien dat er twee betrekkelijk korte perioden van dracht zijn: eind april, begin mei en eind juni, begin juli. Samen nog geen dertig haaldagen per jaar. Opvallend is het dat er in deze perioden flinke pieken en dalen in de dagelijks binnenkomende hoeveelheid nectar voorkomen. Dit wordt veroorzaakt

door het weer en de nectarproductie van bepaalde planten op die ene dag. In 1995 is het vanaf 30 mei vrijwel onafgebroken mooi weer geweest. Deze regelmaat in het weer wordt niet weerspiegeld in een regelmaat in de dracht. De conditie van de planten is blijkbaar belangrijker dan het weer. Uit de pieken blijkt dat de bijen de beste nectarbronnen weten te vinden en daar dan razendsnel maximaal van oogsten. Dit gegeven komt overeen met de waarneming van de imker dat bij dracht de bijen pijlsnel de kast verlaten en regelrecht naar hun doel vliegen. Er is geen seconde te verliezen, want de dracht is kort en er zijn in de natuur veel kapers op de kust.